

Asia: VN/9898/2021-75

Ehdotukset SUP-direktiivin täytäntöönpanoon liittyviksi asetuksiksi sekä uudeksi keräyspaperia koskevaksi asetukseksi

Lausunnonantajan lausunto

Valtioneuvoston asetus eräistä muovituotteista

HE Valtioneuvoston asetus eräistä muovituotteista

SUP-direktiivin toimeenpanoa yhtenäismarkkinoilla on ollut erittäin vaikeaa seurata.

Suomessakin toimeenpano on hyvistä pyrkimyksistä huolimatta hajonnut isoksi, varsin sekavaksi prosessiksi, jonka todellisista tilaa tai käytännön toteumista ei oikein pysty yrityksissä hahmottamaan.

Muoviteollisuus ry pitää Euroopan yhtenäismarkkinoita, sen määritteleviä käsitteitä ja yritysten tasavertaisia toimintaedellytyksiä koko EU/ETA- rakenteen ytimenä, jota SUPin ja sen implementoinnin tulisi lujittaa, ei hajottaa.

Esitys sisältää edelleen kansallisesti tehtyjä palvelu- ja maatalouspakkausmääritelmiä. Määritelmien ja käytäntöjen pitää olla ETA-harmonisoituja eikä tuollaisia kansallisesti määrättyjä ei-tarkkarajaisia.

2 § 1) kohdassa yhä mainitaan oxo-hajoavuuden aiheuttavat lisäaineet. Nämä tässä tarkoitettut ja tähän käyttöön kielletyt aineet tulee olla yksiselitteisesti jossain luettelossa.

Toimeenpanossa luodaan kokonaan uusi, käytännössä veroluonteisia maksuja muutamien tuotteiden valmistajille tai niiden maahantuojille. Suomen kuntatasolla määriteltyjen maksujen kerääjänä ja tilittäjinä yrityksiltä siis tuottajavastuuyhteisöt tai ne voitaisiin kerätä poikkeustapauksissa suoraan veloitetulta yritykseltä, mikäli tämä ei liity yhteisöön. Varat ymmärtääksemme siirrettäisiin valmistavalta yritykseltä, (tuottajayhteisön kautta) PirELYlle ja siitä kuntiin ja näiden siivouksesta vastaaviin kustannuksiin.

Alun perin laskutettu yritys sitten pyrki jollain keinoin lisäämään lisäkustannukset etu- tai jälkikäteen tuotteeseen, vaikka ketjun seuraava myyvä tai välittävä taho ei ole näistä tuotteista tuottajavastuussa eikä sinänsä velvollinen huolehtimaan asiasta millään tasolla. Tuottajayhteisö

puolestaan joutuu todella hankalaan tilanteeseen, jos PirELY/kunnat laskuttavat sitä jostain, mille ei enää löydy Suomesta valmistajaa tai maahantuojaa.

Mikä on laskutettavan yrityksen valitusreitti maksunsa muodostumisesta, jos perusta on veroluonteinen julkismääritteinen maksu ja se maksetaan yksityiselle yritykselle siinä välissä?

Sisämarkkinoilla käsittääksemme kyseessä olisi jokseenkin tullityyppinen maksu ilman rajavalvontaa tai tullikoodeja. ETA:n ulkoa tuotaessa rajavalvontaa tullikoodien pohjalta on, mutta siinä taas tuotteet voivat jatkaa mihin hyvänsä jäsenvaltioon vapaasti.

Tuote- ja puolituotevalmistajat eivät pysty tarkoin määrittelemään, mihin maahan ja käyttöön tuotteet varmuudella päätyvät, koska päätyvät ja kuuluvatko ne edes päätyessään SUPin piiriin. Meillä ei ole käsitystä, millaisella omavalvontajärjestelmällä edes teoriassa asiaa voisi valmistustasolta monitoroida. Toimijat, myyntialueet ja markkinatilanteet vaihtelevat aivan koko ajan ja jaettava kokonaismaksu pysyisi vuoden, jopa kolme vakiona. Vaikea ymmärtää, miten tällainen järjestelmä voi toimia oikeudenmukaisesti tai ylipäätään.

Valtioneuvoston asetus muovia sisältävistä kalastusvälineistä

Tuottajien tulee antaa vapaammin saada määritellä keräyspisteet ja tavat tarjoituksenmukaisesti. Tuoteryhmä on poikkeuksellisen hajanainen ja vaikea.

Valtioneuvoston asetus eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille maksamista korvauksista

HE Valtioneuvoston asetus eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille maksamista korvauksista

Tavallisemmin Suomessa käytetyt muoviset kantokassit eivät ole kertakäyttöisiä. Niitä voidaan käyttää ja käytetään moneen kertaan. Niihin kerätään mm juuri roskia. Ne ovat roskaantumisen eston apu, ei rangasitrava haitta . Niitä myös valmistetaan kierrätysmuovista Suomessa, mitä kehitystä olisi syytä vaalia ja edistää. Toivomme, että ”Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat kevyet muoviset kantokassit -kohta” koskee vain hyvin ohuita alle 10 mikrometriä paksuja pikkupusseja.

Valtioneuvoston asetus pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun asetuksen muuttamisesta

HE Valtioneuvoston asetus pakkauksista ja pakkausjätteistä annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

SUP-muovipakkauksille ei Suomessa voi perustaa omaa tuottajayhteisöä vaan siihen on otettava kaikki muutkin materiaalit liiketoimintaan, joita SUP ei tällä hetkellä koske. Pakkausalueella ei myöskään voi itse tuottajana hoitaa velvoitteita. Muille SUP-tuotteille tai palautusjärjestelmille ei tällaisia velvoitteita ole. Käytännössä tämä hankaloittaa muoviin ja SUPiin keskittyvien velvoitteiden hoitoa ja vie niihin keskittymisen mahdollisuutta. SUPin pitäisi jatkossa olla Single Use Products ja/tai sallia tuottajayhteisöorganisoituminen tehtävää tukevasti.

Muoviteollisuus ry:n jäsenyritykset kierrättävät ja valmistavat osan muovipulloja, joille säädetään 6 a § Kierrätetyn muovin vähimmäispitoisuus juomapulloissa. Tai oikeammin velvoite on pakkausten

tuottajien ja juomapakkausten palautusjärjestelmän jäsenille. kuitenkin niin että koskee koko markkinaa, eikä ketään toimijaa erityisesti.

Lausuntonamme toteamme, että meillä on mahdollisuus ajaa kierrätettyä PETia ja jatkossa ehkä muitakin muoveja elintarvikekontaktituotteisiin. Yleisesti hyväksytystä määrittelystandardista kierrätysmuovisällölle vasta keskustellaan EU:ssa. Täten 2023 jos vaaditaan joku ilmoitus pitoisuudesta, se todennäköisesti perustuu vain ilmoittajan arvioon eikä sitä voi tuotteesta millään todentaa. Pidämme mahdollisena, ettei soveliasta kierrätysmateriaalia ole käytössä riittävästi 1.1.2025 Suomessa vaikka kaikkemme sen eteen kotimaassa teemme, että olisi. Kyselymme perusteella pakkausten monimateriaalituottajayhteisöllä ei ole elävää intressiä tai mahdollisuuttakaan vaikuttaa isosti pakkausten kierrätysmuovipitoisuuteen niiden asiakkaiden tekemissä hankintavaiheessa. Siksi vastuun asettaminen niille ei ole omiaan mahdollistamaan tässä tavoitteen saavuttamista. Asia jäänee nähtäväksi ja sitä ennen mm laskentatavat, mukaan lukien kemiallisen kierrätyksen osuus ja rooli olisi oltava selvillä.

Valtioneuvoston asetus juomapakkauksista annetun asetuksen muuttamisesta

HE Valtioneuvoston asetus eräiden muovituotteiden tuottajien kunnille maksamista korvauksista

Tavallisemmin Suomessa käytetyt muoviset kantokassit eivät ole kertakäyttöisiä vaan niitä voidaan käyttää ja käytetään moneen kertaan. Niihin kerätään mm juuri roskia.

Toivomme, että ”Kertakäyttöisiin muovituotteisiin kuuluvat kevyet muoviset kantokassit” koskee vain hyvin ohuita alle 10 mikronia paksuja pikkupusseja.

Valtioneuvoston asetus keräyspaperin erilliskeräyksestä ja kierrätyksestä

Ruotsissa luovuttiin vastikään painopaperin valmistajan ja maahantuojan tuottajavelvoitteesta. Myös Suomessa, nyt kun valmistajien ja kierrättäjien määrä käytännössä on varsin vähäinen voisi tuottajavastuun toteutusta näiltä osin miettiä kokonaan uudelleen.

Kärhä Vesa
Muoviteollisuus ry